

ЮНЕСКО

Служба по международни стандарти и правни дейности

Към: Националните комисии за ЮНЕСКО

19 февруари 2016 г.

Уважаеми дами/господа,

Както знаете, Изпълнителният борд на ЮНЕСКО, със своето 104 ЕХ/Решение 3.3, представи на 104-тата си сесия (24 април – 9 юни 1978 г.) процедура за изследване на сигналите (оплакванията), получавани от организацията за предполагаеми нарушения на човешките права в областите ѝ на компетентност – по-конкретно в образованието, науката, културата и комуникацията.

Комитетът по конвенциите и препоръките (CR) на Изпълнителния борд, отговорен за прилагането на тази процедура, изрази гледна точка на 147-мата, 149-тата, 156-тата и 182-рата сесии на борда, че трябва да се положат усилия това да стане по-широко известно. Желателно е националните комисии за ЮНЕСКО и секретариатът да обединят своите сили за постигането на тази цел. Впоследствие, наскоро членовете на комитета отново се произнесоха в полза на по-широка публичност на процедурата и на по-високия профил на работата на комитета.

Обяснителна бележка относно процедурата, към която текстът на по-горе споменатото решение беше прикрепено, съответно Ви бе изпратена с писмо през 1997 г., 2000 г., 2002 г., 2004 г., 2006 г., 2008 г. и 2010 г.

Бихме оценили, ако представите тези документи на вниманието на организации, които е възможно да имат отношение към процедурата (нпо-та, комисии за човешки права, университети и училища, професионални организации, парламентарни кръгове и местни власти и пр.) и, по възможност, да ни уведомяте за стъпките, които сте предприели.

Благодаря Ви предварително за Вашето съдействие.

Приемете, дами/господа, уверенията ми в моето най-високо уважение към Вас.

(подпис)

Анна Сегал

Директор

Обяснителна бележка

Въведение

1. Според чл. 1, алинея 1 от Конституцията си, приета на 16 ноември 1945 г., целта на ЮНЕСКО е „да допринесе за мира и сигурността чрез промотиране на сътрудничеството между нациите чрез образование, наука и култура, за да насърчи универсалното уважение към справедливостта, върховенството на закона, човешките права и фундаменталните свободи, които са утвърдени за световните народи, без значение от разлика от раса, пол, език или религия, от Хартата на Обединените нации.
2. Съответно, през 1978 г. Изпълнителният борд на ЮНЕСКО постави началото на конфиденциална процедура за изследване на сигналите (оплакванията), получавани от организацията за предполагаеми нарушения на човешките права в областите ѝ на компетентност – по-конкретно в образованието, науката, културата и комуникацията. Тази процедура е описана в 104 ЕХ/Решение 3.3 на Изпълнителния борд, чийто текст е прикрепен.

Цел на процедурата

3. Целта на процедурата е да се открие приятелско разрешаване на случаи, представени на вниманието на ЮНЕСКО:

- чрез започване на диалог със заинтересованите правителства, за да се изследва, заедно с тях, *в пълна конфиденциалност* какво може да се направи, за да се промотират човешките права, попадащи в компетентността на организацията.

- чрез дейността „в духа на международното сътрудничество, помирението и взаимното разбирателство... ЮНЕСКО не е в състояние да играе ролята на международна съдебна институция.”

(Параграф 7 от 104 ЕХ/Решение 3.3)

Специфичен характер на процедурата

4. Тази процедура има конкретни специфични черти в сравнение с други подобни процедури, съществуващи в агенции от системата на ООН:
 - Механизмът не се основава на договор
 - Оплакване може да се подаде срещу всяка страна-членка, тъй като тя е член на ЮНЕСКО.

- Оплакването ще бъде проучено след процедура, която запазва своя индивидуален характер от началото до края, за разлика от процедури, които считат индивидуалните сигнали за източници на информация, свързани със ситуация, разкриваща система от явни нарушения на човешките права.
- В тази процедура се правят усилия да се избегне конфликтен и обвинителен контекст. Целта е да се подобри съдбата на предполагаемите жертви, а не да се осъждат правителствата и със сигурност не да бъдат наказвани.

Кой може да подаде сигнал?

5. Индивиди, групи от индивиди и нпо-та могат да подават сигнали (оплаквания) към ЮНЕСКО за нарушения на човешки права, независимо от това дали самите автори на тези сигнали са жертви на такива нарушения или считат, че имат достоверна информация за подобни нарушения.

Кои са жертвите на нарушаването на човешките права?

6. Учители, студенти, изследователи, артисти, писатели, журналисти, на кратко интелектуалци, мъже или жени, които заради позицията си попадат в полетата на компетентност на ЮНЕСКО, както и всяко друго лице, упражнило едно или друго свое право, описано в параграф 7.

Кои права попадат в компетентността на ЮНЕСКО?

7. Правата, които попадат в компетентността на ЮНЕСКО, са основно следните (всеки член, споменат по-долу се отнася към Универсалната декларация за човешките права, като въпросните права, също така, се явяват в Споразуменията на Обединените Нации от 16 декември 1966 година):
 - Правото на образование (чл. 26)
 - Правото за споделяне в научна среда (чл. 27)
 - Правото за свободно участие в културния живот (чл. 27)
 - Правото на информация, включително свободата на мнение и изразяването му (чл. 19)

Тези права могат да обозначават прилагането и на други права, най-значимите, от които са:

- Правото на свобода на мисълта, съвест и религия, (чл. 18)
- Правото да търсиш, получаваш и предаваш информация и идеи, чрез която и да е медия, независимо от границите (чл. 19)

- Правото на защита на моралните и материалните интереси, възникнали в резултат от коя да е научна, литературна или артистична продукция (чл. 27)
- Правото на свобода на сдружаване и асоцииране, (чл. 20) за целите на дейностите, свързани с образование, наука, култура и информация

Как може да бъде изпратен сигнал на ЮНЕСКО?

8. Чрез писмо до Директора на Службата по международни стандарти и правни дейности на ЮНЕСКО (7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France). Това писмо, съдържащо кратко изложение на обвиненията, трябва да бъде подписано и написано на един от работните езици на организацията (английски или френски). След това, секретариатът на Юнеско ще изпрати на автора на писмото форма, която да попълни, която ще представлява неговия/нейния сигнал, като той ще бъде изпратен на конкретното правителство и ще бъде разгледан от Комитета по конвенциите и препоръките на Изпълнителния борд, отговорен за прилагането на процедурата.

Как се разглеждат сигналите?

9. Комитетът по конвенциите и препоръките разглеждат сигналите в частни сесии. По принцип, комитетът се среща в седалището на ЮНЕСКО два пъти всяка година по време на сесиите на Изпълнителния борд (през пролетта и есента).
10. Първоначално, той обсъжда допустимостта на сигналите. Съществуват 10 условия, които определят допустимостта, описани в параграф 14 (а) от 104 ЕХ/Решение 3.3; ако едно от тях не е изпълнено, не се предприемат по-нататъшни действия по сигнала. Следователно, за да бъде допустим един сигнал, той трябва, освен всички други неща, да отговаря на следните условия:
 - Не трябва да е анонимен
 - Не трябва да е демонстративно необоснован и следва да си личи, че съдържа релевантно доказателство
 - Не трябва да е нито обиден, нито да злоупотребява с правото да се изпращат сигнали
 - Не трябва да се базира изключително върху информация, разпространена от масмедии (преса, телевизия, радио и пр.)
 - Трябва да бъде изпратен в разумен срок след като фактите, съставляващи неговата основа, са се случили, или в разумен срок, след като те са станали известни.
 - Трябва да съдържа индикация дали е направен опит да се изчерпат националните средства за подобряване на ситуацията относно фактите, съставляващи основата на сигнала, както и резултата от подобен опит, ако е имало такъв.

11. След това комитетът започва да изследва същността на сигналите. За тази цел, представителите на заинтересованите правителства са поканени да предоставят информация или да отговарят на въпроси на членове на комитета за допустимостта или същината на сигнала. Тъй като комитетът в никакъв случай не е международен трибунал, той се опитва да реши проблема в духа на международното сътрудничество, диалога, помирението и взаимното разбирателство. Заради загриженост за ефикасността в търсенето на приятелско решение, комитетът работи в **най-строгата конфиденциалност**, която има основно значение за успеха на неговата дейност.
12. След сесията, по време на която сигнал е бил разгледан от комитета, авторът му и заинтересованото правителство, са информирани за решенията на комитета, които не подлежат на обжалване. Въпреки това, комитетът може да се съгласи да преразгледа сигнал, ако получи допълнителна информация или нови факти.

Роля на Генералния Директор

13. В 104 ЕХ/Решение 3.3, Изпълнителният борд припомни и препотвърди ролята, която генералния директор винаги е имал по отношение на промотирането на човешките права. В съответствие с добре установените практики в контекста на правото на посредничество, признато от Генералната конференция, по-конкретно в 19 С/Резолюция 12.1, генералният директор е имал повод лично да прави различни хуманитарни репрезентации от името на лица, предполагаеми жертви на нарушения на човешките права в полетата на компетентността на ЮНЕСКО, чиито казуси изискваха спешна проверка. Трябва да се подчертае, че параграфи 8 и 9 от 104 ЕХ/Решение 3.3 признават ролята, която генералния директор играе в това отношение.

За повече информация за Комитета за конвенциите и препоръките и процедурата по 104 ЕХ/Решение 3.3:

www.unesco.org/en/la/cr

Анекс - 104 ЕХ/Решение 3.3 на Изпълнителния борд на ЮНЕСКО

Проучване на процедурите, които трябва да бъдат следвани в разглеждането на случаи и въпроси, които могат да бъдат изпратени на ЮНЕСКО във връзка с упражняването на човешки права в сферата на компетентностите на организацията, за да стане дейността ѝ по-ефективна:

Доклад на работната страна на Изпълнителния борд (104 ЕХ/3)

Изпълнителният борд,

1. Вземайки предвид, че компетентността и ролята на ЮНЕСКО в полето на човешките права следва най-вече от чл. I. 1 от Конституцията на ЮНЕСКО, който гласи: „Целта на организацията е да допринесе към мира и сигурността чрез промотиране на сътрудничество между нациите чрез образование, наука и култура, за да задълбочи универсалното уважение към справедливостта, върховенството на закона и човешките права и фундаментални свободи, които са утвърдени за световните народи без оглед на раса, пол, език или религия от Хартата на Обединените Нации” и от Хартата на Обединените Нации,
2. Припомняйки Универсалната декларация за човешките права, международните конвенции за човешките права и различните конвенции и препоръки, приети от ЮНЕСКО,
3. Припомняйки 19 С/Резолюция 6.113 за отговорностите на ЮНЕСКО в полето на човешките права,
4. Припомняйки също 19 С/Резолюция 12.1: „Приносът на ЮНЕСКО към мира и задачите относно уважението към промотирането на човешките права и елиминацията на колониализма и расизма – дългосрочна програма от мерки, с които ЮНЕСКО може да допринесе за укрепването на мира”; и по-конкретно параграф 10 от резолюцията, която призовава Изпълнителния борд и генералния директор:

„ (а) да изследват с особено внимание общата ситуация на уважението към човешките права по света в сферите на компетентност на ЮНЕСКО,

(б) да проучат процедурите, които трябва да бъдат следвани в проучването на случаи и въпроси, които могат да бъдат изпратени на ЮНЕСКО относно упражняването на човешките права в сферите, в които неговата компетентност се разпростира, за да направи дейността му по-ефективна,

(в) да продължават да установяват, от гледна точка на прилагане на подточки а и б, близко сътрудничество и координация със съответните органи на ООН, така че да се възползват от тяхната работа и уроците, които могат да бъдат научени от тях в това поле.

5. Вземайки предвид доклада на работната група на борда, създадена от 102 ЕХ/Решение 5.6.2, за да осъществи задълбочено проучване на документ 102 ЕХ/19, аналитичното резюме на

дискусиите, които бяха проведени на 102-рата сесия на борда и допълнителните писмени коментари, дадени от членовете на борда,

6. Отчитайки чл. I. 3 от Конституцията на ЮНЕСКО, който казва: „С оглед на запазването на независимостта, целостта и плодотворното разнообразие на култури и образователни системи на страните-членки на организацията, на организацията се забранява да се меси във въпроси, които по същество са в тяхната вътрешна юрисдикция”,
7. Имайки предвид, че по въпроси, касаещи човешките права в сферата на компетентността му, ЮНЕСКО, основавайки усилията си върху морални съображения и специфичните си компетенции, трябва да действа в дух на международно сътрудничество, помирение и всеобщо разбирателство; припомняйки, че ЮНЕСКО не следва да играе ролята на международна съдебна институция,
8. Признавайки важната роля на генералния директор в:
 - (а) постоянното търсене на засилване на действията на ЮНЕСКО в промоцията на човешките права и чрез разбирателството по различни казуси, и елиминирането на сериозни, систематични и явни нарушения на човешките права и фундаменталните свободи, и
 - (б) иницирането на консултации, в условия на всеобщо уважение, доверие и конфиденциалност, които да помогнат за достигане до решения по конкретни проблеми, засягащи човешките права,
9. Призовава генералния директор да следва тази роля;
10. Имайки предвид, че в упражняването на компетентността си в полето на човешките права, ЮНЕСКО е призван да изследва:
 - (а) случаи, засягащи нарушения на човешките права, които са индивидуални и специфични;
 - (б) въпроси за сериозни, систематични и явни нарушения на човешките права, които идват или от политика, противопоставена на човешките права, приложена деюре или дефакто от държава, или от натрупване на азлични индивидуални случаи, формиращи траен модел,
11. Вземайки предвид правомощията на Комитета по конвенциите и препоръките в образованието,
12. Имайки предвид задачите, дадени на комитета относно човешките права в полетата на компетентност на организацията,
13. Реши, че комитетът, занапред, ще бъде обозначаван, като „Комитет по конвенциите и препоръките”;

14. Реши, че комитетът ще продължи да изпълнява функциите си по отношение на конвенциите и препоръките и ще взема предвид сигнали, получени от организацията за случаи и въпроси, засягащи нарушения на човешките права в сферата на компетентностите на ЮНЕСКО в съответствие със следните условия и процедури:

Условия

(а) Сигналите ще се считат за допустими, ако отговарят на следните условия:

(i) сигналът не трябва да е анонимен;

(ii) сигналът трябва да идва от лице, или група от лица, за които може да се предположи обосновано, че са жертви на предполагаемо нарушение на някое от човешките права, посочени в следващия параграф (iii). То, също така, може да идва от всяко едно лице, група от лица или нпота, имащи достоверно знание за тези нарушения;

(iii) сигналът трябва да засяга нарушение на човешките права, попадащо в компетенциите на ЮНЕСКО в сферите на образование, наука, култура и информация и не трябва да бъде изключително мотивирано от други съображения;

(iv) сигналът трябва да бъде съвместим с принципите на организацията, Хартата на Обединените нации, Универсалната декларация за човешките права, международните конвенции за човешките права и други международни инструменти в сферата на човешките права;

(v) сигналът не трябва да е демонстративно необоснован и следва да е видимо, че съдържа релевантно доказателство;

(vi) сигналът не трябва да бъде нито обиден, нито да злоупотребява с правото да се изпращат сигнали. Въпреки това, такъв сигнал може да бъде взет предвид, ако изпълнява всички други критерии, след изключването на обидните части или тези части, в които се злоупотребява;

(vii) сигналът не трябва да се базира изключително върху информация, разпространена от масмедии;

(viii) сигналът трябва да бъде изпратен в разумен срок след като фактите, съставляващи неговата основа, са се случили, или в разумен срок, след като са станали известни.

(ix) сигналът трябва да съдържа индикация дали е направен опит да бъдат изчерпани националните средства за подобряване на ситуацията относно фактите, съставляващи основата на сигнала, както и резултата от подобен опит, ако е имало такъв.

(х) сигналите, отнасящи се до въпроси, които вече са били решени от заинтересованите държави в съответствие с принципите на човешките права от Универсалната декларация за човешките права и международните конвенции за човешките права, няма да бъдат вземани предвид.

Процедури

(б) Генералният директор ще:

(i) признае получаването на сигнала и ще информира авторите за горепосочените условия за допустимостта му;

(ii) се увери, че авторът на сигнала няма нищо против сигнала му/й да бъде комуникиран със заинтересованото правителство, да бъде представен на вниманието на комитета, и няма нищо против името му да бъде разкрито;

(iii) при получаване на положителен отговор от автора на сигнала, ще изпрати сигнала на заинтересованото правителство, информирайки го, че то ще бъде представено на вниманието на комитета, заедно с отговора, който правителството може да желае да даде;

(iv) ще изпрати сигнала на комитета, заедно с отговора, ако има такъв, на заинтересованото правителство и допълнителна релевантна информация от автора, вземайки предвид необходимостта да се изпрати без ненужно забавяне;

(в) комитетът ще разгледа в частна сесия сигналите, препратени му от генералния директор;

(г) комитетът ще реши за допустимостта на сигналите в съответствие с горепосочените условия;

(д) представителите на заинтересованите правителства могат да посетят заседанията на комитета, за да дадат допълнителна информация или да отговорят на въпроси от членовете на комитета за допустимостта или същината на сигнала;

(е) комитетът може да се ползва от релевантната информация, с която разполага генералният директор;

(ж) при вземане предвид на сигнала, комитетът може, в изключителни случаи, да поиска от Изпълнителния борд да го оторизира по правило 29 (понастоящем правило 30) от Процедурните правила, за да предприеме подходящи действия;

(з) комитетът може да запази сигнал, изпратено до него в дневния си ред, докато търси допълнително информация, която вероятно смята за необходима за разрешаване на случая;

(и) генералният директор ще информира автора на писмото и заинтересованото правителство за решението на комисията относно допустимостта на сигнала;

(й) комитетът ще прекрати всеки сигнал, приет за допустим, който след разглеждане на същината му, не дава основание за предприемане на по-нататъшни действия. Авторът на сигнала и заинтересованото правителство ще бъдат уведомени;

(к) сигнали, които дават основание за по-нататъшно действие, ще бъдат разглеждани от комитета с визия за подпомагане на достигане на приятелско решение, така че да бъдат промотирани човешките права, попадащи в полетата на компетентност на ЮНЕСКО;

15. Решава, че комитетът ще изпрати конфиденциални доклади на Изпълнителния борд на всяка сесия за изпълнението на мандата си според настоящото решение. Тези доклади ще съдържат подходяща информация, идваща от разглеждането на сигналите, която комитетът смята за полезно да представи на вниманието на Изпълнителния борд. Тези доклади, също така, ще съдържат препоръки, които комитетът може да желае да направи или генерално, или за уреждането на сигнал, който се разглежда;

16. Решава да разглежда конфиденциалните доклади на комитета в частна сесия и да предприеме по-нататъшни необходими действия в съответствие с правило 28 (понастоящем 29) от Процедурните правила;

17. Решава също, че сигналите, изпратени му от комитета, които свидетелстват за съществуването на казус, ще бъдат разглеждани в съответствие с параграф 18 отдолу;

18. Взема предвид, че въпроси за сериозни, системни, или явни нарушения на човешките права и фундаменталните свободи – включително, например, извършените в резултат от политики на агресия, вмешателство във вътрешните работи на държави, окупация на чужда територия и прилагане на политика на колониализъм, геноцид, апартейд, расизъм или национално и социално подтисничество – попадащи в полетата на компетентност на ЮНЕСКО, трябва да се гледат от Изпълнителния борд и Генералната конференция в публични срещи;

19. Решава да вземе предвид на своята 105-та сесия докладът да се подготви от Изпълнителния борд и генералния директор на Генералната конференция, на 20-тата сесия, за прилагането на част втора от 19 С/Резолюция 12.1.